

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-05-22

Vår referens

Jörgen Dehlin

Verksamhetscontroller

jorgen.dehlin@malmo.se

Motion Lisa Stolpe (V) om att ansluta Malmö stad till Skånetrafikens ungdomsbiljett **STK-2024-1230**

Sammanfattning

Lisa Stolpe (V) föreslår i en motion att uppdra åt berörda nämnder att ta fram förslag för hur alla ungdomar i Malmö stad i åldrarna 13–19 kan anslutas till Skånetrafikens ungdomsbiljett.

Arbetsmarknads- och socialnämnden, fritidsnämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden har yttrat sig i ärendet.

Bedömningen är att ett införande av en ungdomsbiljett skulle kunna ha en positiv inverkan på rörlighet, delaktighet, jämlikhet och skolnärvaro. Ungdomsbiljetter medför dock också betydande kostnadsökningar och finansieringen är oklar. Slutligen är bedömningen att det är svårt att motivera införande av en ungdomsbiljett i en stad av Malmös storlek. I Malmö är utbudet av aktiviteter för unga större och mer geografiskt närliggande än vad det är i de mindre kommuner som infört ungdomsbiljett.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige avslår motion av Lisa Stolpe (V) om att ansluta Malmö stad till Skånetrafikens ungdomsbiljett

Beslutsunderlag

- Motion Lisa Stolpe (V) om att ansluta Malmö stad till Skånetrafikens ungdomsbiljett
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250526 Motion Lisa Stolpe (V) om att ansluta Malmö stad till Skånetrafikens ungdomsbiljett
- Tekniska nämnden beslut 241212 §270 Reservation (V)
- Remissvar tekniska nämnden

- Remissvar grundskolenämnden
- Grundskolenämnden beslut 241218 § 194 reservation (V)
- Arbetsmarknads- och socialnämndens beslut 241219 § 372 med muntlig reservation (V)
- Remissvar arbetsmarknads- och socialnämnden
- Remissvar fritidsnämnden
- Fritidsnämnden beslut 241218 § 149 med reservation (V)
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 241219 §206 Reservation (V)
- Remissvar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Remissvar gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen - ungdomsrådet

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-05-26

Kommunstyrelsen 2025-06-04

Kommunfullmäktige 2025-06-18

Beslutet skickas till

Lisa Stolpe (V)

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Fritidsnämnden

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Tekniska nämnden

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Lisa Stolpe (V) föreslår i en motion att uppdra åt berörda nämnder att ta fram förslag för hur alla ungdomar i Malmö stad i åldrarna 13–19 kan anslutas till Skånetrafikens ungdomsbiljett.

Motionären redogör i motionen för förslaget. Arbetsmarknads- och socialnämnden, fritidsnämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden har yttrat sig i ärendet. Dessa yttranden sammanfattas nedan och biläggs i sin helhet ärendet.

Sammanfattning av nämndernas yttranden

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser positivt på åtgärder som kan bidra till ökad jämlikhet och en mer meningsfull fritid för stadens barn och unga. Nämnden anser att de ekonomiska konsekvenserna av förslaget är svåra att uppskatta för staden som

helhet men bedömer att nämndens kostnader för försörjningsstöd inte påverkas. Nämnden uppger också att det är svårt att förutse om fri kollektivtrafik för Malmö stads unga gör kultur- och fritidsaktiviteter mer tillgängliga.

Vidare uppfattar arbetsmarknads- och socialnämnden att andra kommuner som har infört biljetten har andra förutsättningar än Malmö stad. Majoriteten av kommunerna som infört ungdomsbiljetten är att betrakta som mindre städer eller tätorter där en stor del av befolkningen pendlar till närliggande större kommun. Vissa av kommunerna har ingen egen gymnasieskola och behövde därmed redan bekosta skolbiljett för samtliga gymnasieungdomar innan de fattade beslut om att införa Skånetrafikens ungdomsbiljett. Nämnden menar att kostnaden därmed inte är jämförbar mellan Malmö stad och de kommuner som redan infört ungdomsbiljetten.

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslår att motionen utifrån vad som framkommer i ärendet ska anses vara besvarad.

Muntlig reservation (V).

Fritidsnämnden

Att skapa förutsättningar för ett mer jämlikt deltagande i Malmös fritidsutbud ligger i linje med fritidsnämndens övergripande ansvar att alla Malmöbor ska ha möjlighet till en meningsfull fritid. För att öka jämlikheten i deltagande behövs flera parallella insatser som kan kompensera ungas olika förutsättningar. Nämnden bedömer att en ungdomsbiljett kan vara en sådan insats.

Fritidsnämnden lyfter att en ungdomsbiljett riskerar att tränga bort andra alternativ, såsom cykling, vilket kan skapa en oönskad belastning i kollektivtrafiken under rusningstider. Kollektivtrafik kan dock vara ett bra alternativ för de unga som inte känner sig trygga att cykla i mörker. Eftersom fler tjejer än killar känner sig otrygga utomhus när det är mörkt är frågan även relevant ur ett jämställdhetsperspektiv. Ur miljösynpunkt kan också kostnadsfritt resande i kollektivtrafiken bidra till minskad bilism, då många föräldrar idag skjutsar sina barn till och från fritidsaktiviteter.

Nämnden noterar att motionen inte specificerar kostnader eller finansiering. I dialog med berörda nämnder genom deras förvaltningar framkommer dock att kostnaden per ungdomsbiljett, trots att den kan användas veckans alla dagar och året runt, är lägre än för skolbiljetten. De administrativa kostnader som idag ligger på skolnämnderna skulle också försvinna då en ungdomsbiljett administreras av Skånetrafiken. Med tanke på att antalet biljetter förväntas öka kommer även de sammanlagda kostnaderna sannolikt att öka. Här finns det dock behov av mer omfattande beräkningar för att få till en mer exakt prisbild, liksom hur kostnaderna skulle kunna fördelas.

Sammantaget ser fritidsnämnden värdet i att införa ungdomsbiljett i Malmö, då den inkluderar samtliga ungdomar i åldern 13–19 och också helger och sommarlov. För att kunna ställa sig bakom ett införande av ungdomsbiljetten anser dock fritidsnämnden att ungdomsbiljettens finansiering och implementering samt för- och nackdelar och möjliga risker med införandet behöver utredas.

Fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Reservation (V).

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden har enligt Skollagen ansvaret för att tillhandahålla skolskjuts när särskilda förutsättningar föreligger. För elever i årskurs 7–9 erbjuds idag kostnadsfritt busskort för de som uppfyller avståndskravet på över 4 km till sin skola. Detta berör för närvarande cirka 2 100 elever i Malmö och innebär en totalkostnad på cirka 10 miljoner kronor per läsår för grundskolenämnden. Skolbiljetten, som är giltig i hela Skåne under skolans läsår, gäller inte under helger eller sommarlov och kostar 455 kronor per elev per månad.

Ungdomsbiljetten, som för närvarande används av vissa kommuner, erbjuder en utökad tillgänglighet eftersom den gäller dygnet runt, alla dagar i veckan och året runt i hela Skåne för ungdomar i det åldersspann som kommunen själv fastställer. Priset för ungdomsbiljetten är ungefär 208 kronor per elev per månad, vilket alltså är ett betydligt lägre pris än för skolbiljetten.

Det finns för närvarande ungefär 13 000 elever i årskurs 7 till 9 som skulle kunna komma ifråga för ungdomsbiljetten. Det är ungefär 11 000 fler än de som har skolbiljetten idag. Grundskolenämnden skulle behöva räkna med en ungefärlig merkostnad på 26 miljoner kronor jämfört med dagens kostnader för skolbiljetter. Detta belopp skulle belasta nämndens budget avsevärt.

Nämnden bedömer att motionen erbjuder en intressant möjlighet för ökad jämlikhet och klimatanpassning för unga i staden. Med en central finansiering skulle grundskolenämnden kunna överväga bifall till förslaget, då det även kan medföra administrativa besparingar. Om finansieringen däremot enbart belastar grundskolenämnden riskerar detta att skapa ekonomiska påfrestningar som inte står i proportion till de potentiella fördelarna. Merkostnaden skulle innebära en betydande ekonomisk belastning för grundskolenämnden och riskera att tränga undan andra viktiga utbildningsrelaterade åtgärder.

Grundskolenämnden föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen.

Reservation (V).

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Med utgångspunkt i Malmökommissionens slutrapport, Barnkonventionen och kommunfullmäktiges mål bedömer gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att gratis kollektivtrafik för barn och unga kan bidra till meningsfull fritid för barn och unga.

En stor del av Malmös gymnasieskolor är placerade centralt i staden, vilket innebär att många gymnasieungdomar går i en skola som är placerad utanför den egna bostadens närområde. Malmö stads budget 2025 framhåller att ”Stadsplaneringen ska användas som ett verktyg för att överbrygga fysiska barriärer och bryta segregation”. Nämnden bedömer att ungdomsbiljetten kan bidra till förbättrade pendlingsförutsättningar och därmed ytterligare stärka ungdomarnas rörlighet och delaktighet i staden. Vidare bedömer nämnden att ungdomsbiljetten kan bidra till att främja skolnärvaro för elever med hög skolfrånvaro och elever som befinner sig i riskzon för ökad frånvaro.

Nämnden lyfter också att de administrativa kostnader som idag ligger på skolförvaltningarna skulle försvinna då ungdomsbiljetten administreras av Skånetrafiken. Motionens förslag innebär dock ökade kostnader som inom nämndsbudget skulle innebära ändrade prioriteringar där andra insatser som också bidrar till kommunfullmäktigemålen inte skulle kunna genomföras. Det är utifrån motionen oklart vilken nämnd som skulle bära kostnaden för ungdomsbiljetten.

Sammantaget ser nämnden fördelar med förslaget i relation till kommunfullmäktiges mål och ställer sig därför positiv till vidare utredning i staden avseende möjligheten till kollektivtrafik utan kostnad för barn och unga i Malmö.

Utifrån förutsättningar i nämndsbudget föreslår dock nämnden att kommunfullmäktige avslår motionen.

Reservation (V).

Tekniska nämnden

Nämnden bedömer att eftersom målgruppen per definition inte är bilförare är förslaget inte i linje med målet att minska andelen bilförare till förmån för kollektivtrafik och cykel. Istället riskerar förslaget minska ungdomars benägenhet att välja cykeln i Malmö tätort. Bedömningen är att ett införande av ungdomsbiljetten riskerar försämra resandet i rusningstid på grund av ökad trängsel i kollektivtrafiken. En anpassning av trafiksystemet till en försämrad trängselsituation skulle innebära stora investeringar i att höja systemets kapacitet. Nämnden bedömer att detta skulle kosta mångdubbelt mer än själva ungdomsbiljetten och också kräva omfattande utredning och planering.

Tekniska nämnden anser att kommunfullmäktige bör avslå motionen.

Reservation (V).

Stadskontorets förslag

Stadskontoret bedömer att nämndernas yttranden innehåller både för- och nackdelar med att införa en ungdomsbiljett. Med detta som ingångsvärde följer här stadskontorets synpunkter.

Idag har tolv Skånekommuner anslutit sig till ungdomsbiljetten: Båstad, Klippan, Kävlinge, Lomma, Svalöv, Simrishamn, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge, Ängelholm och Östra Göinge. Som arbetsmarknads- och socialnämnder anför i sitt yttrande är majoriteten av kommunerna som infört ungdomsbiljetten att betrakta som mindre städer eller tätorter där en stor del av befolkningen pendlar till närliggande större kommun. Det finns inte heller alltid en gymnasieskola i den egna kommunen. Förändringen att gå från behovsprövad skolbiljett till ungdomsbiljett för alla blir därför mindre för dessa kommuner. Stadskontoret instämmer i arbetsmarknads- och socialnämndens resonemang att det mot denna bakgrund är svårt att göra jämförelser mellan Malmö och mindre kommuner vad gäller volymer och kostnader.

Fritidsnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anger att de administrativa kostnader som idag ligger på skolförvaltningarna skulle försvinna då ungdomsbiljetten administreras av Skånetrafiken. Utifrån uppgifter från Skånetrafiken¹ noterar stadskontoret att ungdomsbiljetten medför administrativa uppgifter för de kommuner som väljer att ansluta sig. Det är svårt att bedöma omfattningen av dessa för en kommun av Malmös storlek men stadskontoret kan konstatera att ett eventuellt införande inte skulle innebära att all administration skulle hanteras av Skånetrafiken.

Sammantaget delar stadskontoret uppfattningen hos flera av nämnderna att en ungdomsbiljett skulle kunna ha en positiv inverkan på rörlighet, delaktighet, jämlikhet och skolnärvaro. Stadskontoret noterar dock i tjänsteskrivelsen till tekniska nämnden att fastighets- och gatukontoret har varit i kontakt med forskare vid Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI). Institutet menar att avgiftsfri kollektivtrafik kan vara ett effektivt styrmedel för att minska bilresandet och öka det kollektiva resandet om policyn kombineras med andra styrmedel som ger incitament att lämna bilen. Åldersgruppen 13–19 år utgör av naturliga skäl inte en stor del av Malmös bilister så ett minskat bilresande till följd av ungdomsbiljetten är enligt fastighets- och gatukontoret inte att vänta. Risker att unga resenärer väljer bort cykeln och promenaden till förmån för bussen bedöms som överhängande, framför allt vad gäller korta resor. En av

¹ [Kommunadministratörer-Skånetrafiken](https://www.skanetrafiken.se/skola/for-dig-som-administrerar-ungdomsbiljetter/) (https://www.skanetrafiken.se/skola/for-dig-som-administrerar-ungdomsbiljetter/)

effekterna bedöms bli att kollektivtrafiksystemet belastas ytterligare och att kapacitetstaket därmed nås tidigare.

I likhet med flera av nämnderna ser dock stadskontoret också att ungdomsbiljetter medför betydande kostnadsökningar, att finansieringen är oklar och att det kan komma att krävas kapacitetshöjande investeringar i trafiksystemet. Fastighets- och gatukontoret redogör i tjänsteskrivelsen för kapacitetsgränsen för trafiksystemet. I Malmö uppstår trängsel i trafiksystemet under rusningstid vilket medför att många spenderar mer tid resande än vad som egentligen är nödvändigt. Kollektivt resande i Malmö innebär för de flesta att resa med buss. Bussystemet har en teknisk kapacitetsgräns och när resandenivåerna överskrider kapacitetsgränsen krävs stora investeringar för att höja kapaciteten. Ofta kan mindre men systematiskt riktade åtgärder fördröja att kapaciteten överskrids men vid en viss resandenivå finns det inte längre fler åtgärder att ta till. Stadskontoret noterar också att fastighets- och gatukontoret i tjänsteskrivelsen redogör för en kostnadsberäkning för ungdomsbiljetten. Beräkningarna utgår från Malmö stads befolkningsprognos, att alla invånare mellan 13 och 19 år får en ungdomsbiljett och ett antagande att priset för ungdomsbiljetten är detsamma som idag. Under förutsättning att andelen kommunens ungdomar som tilldelas skolbiljetten förblir densamma som idag beräknas en övergång från skolbiljetten till ungdomsbiljetten ge utökade kostnader på mellan 72 och 77 miljoner kronor per år för perioden 2025–2034. Stadskontoret bedömer dessa kostnader som betydande.

Stadskontoret bedömer också att det är svårt att motivera införande av en ungdomsbiljett i en stad av Malmös storlek. I Malmö är utbudet av aktiviteter för unga större och mer geografiskt närliggande än vad de är i de mindre kommuner som infört ungdomsbiljett.

Förslaget är att avslå motionen.

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare
Susanna Jakobsson Enhetschef
Anna Westerling Ekonomidirektör
Andreas Norbrant Stadsdirektör